

İnsan Evriminin "Büyük Patlama" Kuramı

Bundan yaklaşık iki milyon yıl önce, Afrika'da biryerlerde, küçük bir grup birey, öteki akrabalarından ayrıldı. Bu grup, bir dizi hızlı değişim geçirdi. Vücut boyutları, beyin büyüklüğü, iskelet oranları ve davranış biçimlerinde meydana gelen bu değişimler, yeni bir türün, insanın evrim sürecini başlatmış oldu.

Yukarıdaki varsayım, Michigan Üniversitesi'nde yapılan bir çalışmanın sonunda ortaya çıktı. Bu çalışmada, insan evrimi, geniş bir perspektifle ele alındı. Üniversitenin antropoloji bölümündeki araştırmacılar, her biri insan evrimi yap bozunun bir parçasını oluşturan paleontolojik, arkeolojik ve genetik verilerin harmanlanmasıyla evrim sürecinin nasıl başladığına dair en olası senaryoyu yarattılar. İnsan evrimi üzerine çalışan araştırmacıların en çok zorlandıkları noktaysa, farklı buluntulardan kaynaklanan farklı ipuçlarını bir araya getirmek.

Utah Üniversitesi Antropoloji Bölümü'nden John Hawks, eldeki verinin insan evriminin Afrika'da yaklaşık iki milyon yıl önce başladığını ve buradan tüm dünyaya yayıldığı düşüncesini desteklediğini söylüyor. Eldeki anatomik kanıtlar, öteki akrabalarından ayrı kalmış bir grubun bir "genetik devrim" yaşadığını gösteriyor. İlk modern insan yani *Homo sapiens*, hem büyüklük olarak, hem de anatomik ayrıntılar

bakımından atası olan *australopithecin*lerden belirgin biçimde ayrılıyor. Araştırmaların sonucu, daha önce sanıldığı gibi, bu değişimin yavaş yavaş değil oldukça hızlı bir biçimde meydana geldiğini gösteriyor.

İnsan evrimini başlatan bu "ani" genetik değişimlerin nedeni, birtakım arkeolojik buluntular yardımıyla açıklanıyor. Değişimin bir nedeni, avlanma, toplama ve leş yeme gibi davranışlara yönelme. Ayrıca, vücut büyüklüğünde meydana gelen küçük değişimler de metabolizmada önemli değişimlere yol açıyor.

Araştırmacılara göre, eldeki genetik veri, ilkel insan popülasyonunun iki milyon yıl önce Dünya'ya yayıldığına destekliyor. Ancak, evrim süreci, başladıktan sonra, nasıl bir yol izlediği tam olarak açığa kavuşmuş değil. Özellikle, karaları büyük oranda buzların kapladığı buzul çağlarında evrimin nasıl bir yol izlediği pek bilinmiyor. Şüphe götürmeyen bazı antropolojik ve genetik kanıtlara göre, zaman içinde, ilkel insan popülasyonunun azaldığı görülüyor. Bu durumda, modern insanın, Neanderthaller gibi akrabalarını geride bırakarak yeniden Afrika'dan dünyaya yayılmış olabileceği üzerinde duruluyor.

<http://www.eurekalert.com>, 11 Ocak 2000

Kelebeklerin Kulakları

Aç yarasalardan korunmak için bazı güveler gündüz yaşayan canlılara dönüştüler. Biz bu canlılara "kelebek" diyoruz. Bu durumda, kelebeklerin yarasalar sayesinde varolduğunu söylemek pek yanlış olmaz. Nature dergisinin 20 Ocak 2000 sayısında yayımlanan makalede, kelebeklerin yarasaları duyabildiği iddia ediliyor.

Pek çok güvenin, avlanan yarasaların insan kulağının duyamadığı çığlıklarını, yani ultrasonik seslerini duyabildiği biliniyor. Bu sayede, güveler yarasalara yem olmaktan kendilerini sakınabiliyorlar.

Aslında, kimse, gündüz yaşayan kelebeklerin ultrasonik sesleri duyabileceğini düşünmüyordu. Çünkü, kelebekler gündüz aktif, yarasalarsa gece. Yani, gündüz aktif olan kelebeklerin yarasalara av olma olasılığı pek yok. Bu kulaklar, kelebeklerin gece yaşamından gündüz yaşamına

geçtiklerinin, yani onları güvelerden ayıran bir evrim geçirdiklerinin bir göstergesi.

Pek çok böceğin duymaya yarayan organları vücutlarının ilginç yerlerinde bulunur. Nitekim kelebeklerin kulakları da karınlarında.

<http://abcnews.go.com>